

ІСТОРІЯ МІСТА ШЕКІ

Мамедов Ф.Р. огли, гр. МЕ-40

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. **Арделян М.В.**
Харківський державний університет харчовання та торгівлі

Припускають, що назва міста Шекі пов'язана з етнонімом племені саків, що з'явились на території сучасного Азербайджану в VII столітті до нашої ери, де вони проживали кілька століть. У III – V століттях Шекі – область Кавказької Албанії. У VII столітті Шекі було захоплено армією Халіфату і зруйновано. Пізніше Шекі неодноразово потрапляв у зону 150 - літньої арабо-хазарської війни. У 813 році, коли в Аррані утворилась держава арраншахів, Шекі перейшло до них у підпорядкування. У IX столітті, внаслідок послаблення Халіфату, місто набуло статусу незалежного володіння. В XI столітті воно було включено до складу Ширванської держави, а потім послідовно входило до складу Льханської, Кара-Коюнлу, Ак-Коюнлу, Сефевідської держав. У 985 – 1030 роках місто підкорила собі династія Шеддаді, що з'явилась у Барді. У 1118 році місто захопив Давід IV Будівник. Перед усім, грузинські війська вступили у Ширван. Тут позиції селджуків були не такими сильними, як в інших місцях. Корінне населення Ширвана, будучи ворожим до загарбників, активно допомагало грузинам. Давид IV узяв місто Кабала. Ширванський володар став васалом грузинського царя. Така ситуація збереглась у XII -XIII століттях. У 1396 році місто було захоплено та розкрадено монголами, сином Тамерлана Міаншахом. У 1402 шекінські війська взяли участь у поході Тимура проти турецького султана Баязеда. Як незалежне державне утворення згадується з кінця XIV століття. У період правління династії Кара-Кешіш-огли (1444–1551) область Шекі була квітучою сільськогосподарською країною, що виготовляла чудовий шовк – основний предмет вивезення. Із возвеличенням держави Сефевідів Шекі, залишаючись переважно самостійним, часом визнавав їхню владу. У 1551 році шекінські війська були розбиті іранським шахом Тахмаспом, і Шекі втратив незалежність. У 1743–1819 роках Шекі – столиця незалежного Шекінського ханства. У 40-их роках XVIII століття у Шекі починають підніматись повстання проти жорсткої феодалної експлуатації та іранського ярма, поширюється визвольний рух. Цей рух очолив місцевий феодал Гаджі Челебі. У 1743 році Гаджі Челебі за допомогою своїх наближених убив підручного Надір-шаха, жорстокого правителя Шекі Мелік Наджафа, і проголосив себе шекінським ханом. Загалом, династія Челебі управляла незалежним Шекінським ханством 64 роки – аж до приєднання Азербайджану до Російської імперії.